

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Миколаївський політехнічний коледж»**

Циклова комісія: управління, адміністрування та соціально-поведінкових наук

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

**Директор Державного вищого
навчального закладу «Миколаївський
політехнічний коледж»**

О.С.Зайковський

«27» лютого 2019 року

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
(на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
кваліфікованого робітника)
«ЕКОНОМІКА»**

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 051 «Економіка»

освітня програма: «Економіка підприємства»

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма: «Облік і аудит на підприємствах і в організаціях»

спеціальність: 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

освітня програма: «Фахівець з інформаційних технологій»

освітній рівень: молодший спеціаліст

2019 р.

Вступ

Фахове вступне випробування для спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» складається шляхом проходження тестування або співбесіди згідно Умов прийому на навчання для здобуття освітнього рівня молодшого спеціаліста.

Фахове вступне випробування має комплексний характер з профільної дисципліни «Економіка». У процесі підготовки абітурієнту рекомендується користуватися наведеною у програмі основною літературою та законодавчими актами.

Метою фахового вступного випробування є з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів і відповідність їх вимогам кваліфікаційної характеристики.

Для підготовки до вступного випробування рекомендуємо розглянути такі розділи та теми:

Розділ 1 Основи економічного життя суспільства

Тема 1 Взаємозв'язки економічних процесів та явищ

Обмеженість ресурсів та безмежність потреб як основна проблема економіки. Роль економічної науки у житті окремої людини і суспільства. Суб'єкти економічних відносин. Об'єкти економічних відносин. Виробничі ресурси: земля, праця, капітал, здатність до підприємницької діяльності, інформація. Власність на виробничі ресурси.

Виробництво та продукт (результат) економічної діяльності. Виробничі технології. Особливості сучасних технологій. Економічна ефективність: зміст та оцінка. Доходи економічних суб'єктів. Розподіл, обмін та споживання як взаємопов'язані процеси. Економічний кругообіг.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних

закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. -Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Тема 2 Раціональна економічна поведінка споживача та виробника

Споживач як основний суб'єкт сучасної економіки. Мета споживача та ознаки раціональної поведінки споживача. Потреби споживача: зміст та класифікації. Споживчі блага та їх структура. Корисність споживчого блага і способи її оцінки. Виробник як суб'єкт економіки та мета його діяльності. Раціональний виробник. Прояви обмеженості виробничих ресурсів, відтворювані та невідтворювані ресурси. Виробничі можливості. Альтернативні варіанти використання ресурсів.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. -Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Розділ 2 Ринкова економіка

Тема 3 Попит, пропонування, ринкова ціна та гроші у функціонуванні економіки

Ринкове вирішення питань «що виробляти?», «як виробляти?», «для кого виробляти?». Принцип «прихованої руки» ринку та сутність ринкового саморегулювання. Зміст та ознаки ринкової конкуренції, її роль в організації ринкової економіки. Ринковий попит: зміст, функція попиту від ціни. Крива індивідуального попиту. Ринкове пропонування: зміст, функція пропонування

від ціни. Крива індивідуальної пропонування. Нецінові чинники попиту та пропонування. Ціна ринкової рівноваги: зміст, графічне відображення. Роль рівноважної ціни у ринковому саморегулюванні. Причини та наслідки неринкового ціноутворення. Сутність грошей. Зміст функцій засобу обігу, платежу, міри вартості та засобу нагромадження. Види грошей. Сучасні електронні гроші. Грошова маса та її показники. Купівельна спроможність грошей. Стійкість національних грошей та курс національної валюти.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Тема 4 Ринки виробничих ресурсів та доходи у ринковій економіці

Особливості ринку праці. Попит і пропонування на ринку праці. Закон формування зарплати. Причини відмінностей у зарплаті. Види та системи оплати праці. Роль уряду та профспілок в організації ринку праці. Особливості ринку землі. Попит і пропонування землі. Земельна рента. Ціна землі та причини її диференціації. Роль держави в організації ринку землі. Особливості ринку капіталів (кредитних ресурсів). Попит і пропозиція на ринку капіталів. Відсоток. Причини відмінностей у відсоткових ставках. Роль банків в організації ринку капіталів. Особливості ринку інформації. Попит і пропонування інформації. Ціна інформації.

Література:

1. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник для учнів 10-11 кл. загальноосвітніх шкіл, ліцеїв та гімназій-К.:Знання України, 2003. - 404 с.

2. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

3. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Тема 5 Підприємницька діяльність

Функції підприємця та складники підприємницької діяльності. Доход і ризик у підприємстві. Підприємництво і суспільний прогрес. Види підприємництва: виробниче, комерційне, посередницьке, фінансове. Мале та велике підприємство. Фермерство як особливий вид підприємницької діяльності. Приватне, колективне та державне підприємство. Переваги та обмеження різних форм підприємств. Валовий доход, витрати та прибуток підприємця. Структура витрат. Способи максимізації прибутку. Прибутковість (рентабельність) як прояв результатів діяльності підприємства. Зв'язки підприємця з банками, страховими компаніями, іншими фінансово-кредитними установами. Управління підприємством. Бізнес-план підприємця.

Література:

1. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник для учнів 10-11 кл. загальноосвітніх шкіл, ліцеїв та гімназій- К. : знання України, 2003. - 404 с.

2. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

Розділ 3 Національна економіка як ціле

Тема 6 Загальні результати національного виробництва

Виробничий потенціал національної економіки: трудові, земельні (природні), фінансові ресурси та технології. Сектори національної економіки:

домашніх господарств, підприємницький, державний, зовнішній. Сукупні доходи та сукупні витрати: структура та взаємозв'язки. Валовий внутрішній продукт (ВВП) – показник результатів національного виробництва. Способи розрахунку ВВП. Валовий національний дохід (ВНД). Реальний та номінальний ВВП. Використання ВВП для міжнародних порівнянь.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Тема 7 Економічні коливання, безробіття та інфляція

Причини економічних коливань. Економічні піднесення та спади. Індикатори (показники) економічних коливань. Циклічні коливання та види циклів. Безробіття і зайнятість трудових ресурсів. Визначення рівня безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Причини безробіття. Наслідки безробіття для національної економіки. Загальний рівень цін та інфляція. Вимірювання інфляції. Причини інфляції. Наслідки нерегульованої інфляції для національної економіки.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

Тема 8 Державне регулювання економіки

Невдачі (обмеження) ринку як причина державного регулювання економіки. Цілі державного регулювання: економічне зростання, зайнятість, стабільність цін, конкурентоспроможність національної економіки. Інструменти фінансового регулювання: податки, видатки уряду та державний бюджет. Інструменти грошового регулювання: емісія грошей, режими формування валютного курсу. Інструменти регулювання у соціальній сфері: перерозподіл доходів, соціальні пільги, допомоги, гарантії для громадян. Суспільних блага: ознаки та необхідність державного регулювання обсягу. Підтримка конкуренції.

Література:

1. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.

2. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бицюра Ю.В. Економіка України в цифрах: Методичний посібник. - Кам'янець - Подільський: Абетка-НОВА, 2004. - 128 с.
2. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник для учнів 10-11 кл. загальноосвітніх шкіл, ліцеїв та гімназій.- К.:Знання України, 2003. - 404 с.
3. Ватаманюк О. Мікроекономіка. Навчальний посібник. - Львів: вид-во Львівського ун-ту, 2005 - 160 с.
4. Гальчинський А., Єщенко П. Економічна теорія. – Вища школа, 2007. – 503 с.
5. Горленко Г.О. Практикум з економіки. 10-11 клас. Видання 4-те, перероб. Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2009.-80 с.
6. Горленко Г.О. Практикум з економіки. 10-11 клас:Посібник для вчителя. Видання 4-те, перероб. - Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2008.-76 с.
7. Горленко Г.О. Збірник задач з економіки: Навчальний посібник для учнів 10-11 класів/Упорядник Горленко Г.О.- Вид.4-те доп. і перероб.- Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА,2009. -168с.
8. Горленко Г.О. Методичний посібник для вчителя до Збірника задач з економіки. Вид. 2-е. -Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003.-116 с.
9. Горленко Г.О. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з економіки для учнів 11 класів. – Кам'янець-Подільський:Аксіома, 2010. -224 с.
10. Горленко Г.О. Тестові завдання з економіки:Навчальний посібник для учнів 8-10 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням економіки. Частина I. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. - 168 с.
11. Горленко Г.О. Економіка (Профільний рівень). Тренувальні вправи + Лабораторні роботи: Навчальний посібник для учнів 10-х класів суспільно-гуманітарного напрямку навчання.- Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2010.- 74 с.

12. Економіка: Навч. посібник для 10-11 класів / З.Г.Ватаманюк, С.М.Панчишин, І.М.Грабинський та ін.; За ред. З.Г.Ватаманюка, С.М.Панчишина. - К.: Либідь, 1999. - 384с.
13. Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Редкол.: ... С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2000.
14. Єщенко П.С. Економіка для всіх. – К.: Вища шк., 2009. – 478 с.
15. Збірник різнорівневих завдань для державної підсумкової атестації з економіки / Тимченко І.Є., Крупська Л.П., Латер Ю.С., Чорна Т.І., Ящишина І.В. За ред. Тимченко І.Є. - Вид. 2, перероб. і доп. -Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2003. - 136 с.
16. Книга для вчителя економіки: Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.В.Бєскова, В.М.Проценко. - Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. - 256 с.
17. Концепція розвитку економічної освіти в Україні // Освіта України, №6, 23 січня 2004
18. Латер Ю.С., Ящишина І.В. Методичний посібник до „Робочого зошита із загальної економіки”.- Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА,2004.
19. Панчишин С. Економіка.10-11 клас: Тестові завдання. - К.: Либідь, 2003.-184 с.
20. Прикладна економіка. Посібник для загальноосвітніх навчальних закладів (10 - 11 класів). Підготовлено на основі американського видання «Applied Economics» / за ред.. Радіонової І.Ф.- К.: АртЕк. 2001.- 224 с.
21. Прикладна економіка. Керівництво з планування навчального процесу для вчителя.- К.: АртЕк. 2001.- 96 с.
22. Прикладна економіка. Збірка завдань та вправ для учнів.- К.: АртЕк. 2001.-160 с.
23. І.Ф. Радіонова, І.С.Кравченко, В.В.Радченко. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І.Ф.Радіонової. - 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. - Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008.- 395 с.